

**PEN
NORWAY**

Kuşatma Altındaki Medya

PEN Norveç Türkiye İddianame Projesi

Gökçer Tahincioğlu

Yayın Tarihi: 01 Aralık 2021

Yazar Hakkında

Gökçer Tahincioğlu... Gazeteci/Yazar 1997'de mesleğe başladı. Milliyet gazetesinde muhabir ve haber müdürü olarak çalıştı. Halen T24 internet sitesinde mesleğini sürdürüyor. Beyaz Toros, Devlet Dersi, Bu Öğrencilere Bu İşi mi Öğrettiler? kitaplarını yazdı. Mühür ve Kiraz Ağacı adlı romanların yazarı. Kayıp Adalet ve Yaralı Hafıza adlı derlemelerin editörlüğünü yaptı.

90'lardan Bu Güne Medyanın Yapısı

1990'lı yıllarda yaygın ya da anaakım diyebileceğimiz medya organları, tek bir kelimeyle tanımlanıyordu:

“Kartel”

Kartel medyası olarak nitelendirilen ana akım medya, işe sendikasıızlaştırma ile başladı. Neoliberal politikaların Türkiye'ye girmesiyle şekillenen bu yeni anlayış, sendikasıız medya geleneğini başlattı.

Yaygın medyanın sahiplerinin Genelkurmay'la ilişkileri pürüzsüzdü. Genelkurmay, sıkça, sadece “terörle mücadele” başlığı ile konuşulan Kürt sorununa ilişkin, neyin haber yapılıp neyin yapılmayacağı konusunda uyarılarda bulunuyordu. 90'ların ikinci yarısında ise muhafazakar Refah Partisi'nin iktidar ortağı olmasıyla bu uyarılara Genelkurmay'ın irtica brifingleri eklendi. Ana akım medya, sınırları biliyordu ve işleri iyi gittiği için belki atmosferden şikayetçi görünmüyorlardı. Satışları iyiydi ve bankacılık dahil bir dizi sektörde faaliyet gösterebiliyorlardı.

Aynı dönemde Evrensel Gazetesi muhabiri Metin Göktepe işkence ile öldürüldü. Uğur Mumcu, Çetin Emeç gibi gazeteciler suikaste uğradı. Kürt sorunu odaklı yayın yapan Özgür Gündem gazetesinin birçok çalışanı öldürüldü, kaçırıldı. Gazetenin Diyarbakır bürosu bombalandı. Hak savunucuları faili meçhul cinayetlere kurban gitti.

Genelkurmay'dan medyaya iletilen ve “andıç” olarak nitelenen listelerde yer alan gazeteciler tehdit altında gazetecilik yapmak zorunda kaldı.¹ Genelkurmay'ın etkinliklerinde akreditasyon uygulaması başlatıldı. Anaakım medyanın çizilen çerçeve dışında kalan konularda bugüne oranla daha özgür biçimde habercilik yapma imkanı vardı. Ancak çizilen çerçeve asıl olarak haber yapılması gereken konuları kapsıyordu. Türkiye'nin kaderini belirleyen, tarihe yön veren konuları...

AKP'nin 2002 seçiminde iktidar olmasıyla 2002-2007 döneminde, AB'ye uyum rüzgarı esti. Medya, bu görece demokratik ortamda, önceki yıllara göre nispeten rahattı. Ancak

AKP'nin aleyhinde kapatılması istemiyle dava açılması, Ankara'daki darbe söylentileri ve iktidar partisinin cemaat ve tarikatlarla kurduğu ittifaklar tabloyu kısa zamanda değiştirdi. 2007 seçiminin hemen ardından bugünkü ortamın ilk tohumları atıldı.

Ergenekon adı verilen operasyonların başlamasıyla Türkiye, operasyonlar dönemine girdi. AKP ve lideri Recep Tayyip Erdoğan, medyaya öfkeliydi ve siyasi konuşmalarının hemen hepsinde bu konuya mutlaka değiniyordu. Bu gerilimli sürecin ardından Türkiye medyasının en büyük grubu olan Doğan grubunun medyadan çekilmesine yönelik ilk adım atıldı. Gruba tarihi vergi cezaları verildi. Doğan Grubu'na 2007'de önce 1 milyar 174 milyon lira (o dönemki kura göre 630 milyon dolar), iki sene sonra ise 5 milyar 630 milyon lira (o dönemki kura göre 3 milyar 630 milyon dolar) vergi cezası kesildi. Bu cezaların büyük bölümü daha sonra yargı kararlarıyla ortadan kalktı ama Doğan Grubu da uyarıyı anlamıştı.

Operasyonlar, Türkiye'deki Ergenekon adı verilen gizli, Gladio yapılanmasının darbe yapmak için hareket ettiği gerekçesiyle başlatılmıştı.² Ancak zaman içerisinde Ergenekon operasyonlarının asıl amacının cemaatin önünde engel gördüğü kişi ve kurumları ortadan kaldırmak olduğu görüldü. Buna rağmen iktidar operasyonları destekledi. Medya, cemaat ve iktidar tarafından operasyonları desteklemeye zorlandı. Hükümete yakın gazeteler ve cemaat gazeteleri aksi davranışta olanlar hakkında Ergenekoncu olduklarına dair haberler yaptı. Hangi gazetecilerin tutuklanacağı, gözaltına alınacağına yönelik çok sayıda haber yapıldı. Gazeteciler tedirgindi. Olağan biçimde mesleğini yapan tüm gazeteciler her an tutuklanabileceklerini biliyorlardı.

AKP'nin 2009'dan itibaren iki kez Kürt sorununu çözmek adına süreç başlatması, medyanın en azından bu konuda görece rahat etmesini sağladı ama bu da uzun sürmedi. Başarısızlıkla sonuçlanan her iki süreçten sonra daha önce destek istenilen medyadan bu kez 90'lardaki gibi belli konuları haberleştirilmemesi isteniyordu. Hendek operasyonları adı verilen, Güneydoğu'daki çok sayıda il ve ilçede sokağa çıkma yasakları konularak asker ve polis tarafından ağır silah ve zırhlı araçlarla yapılan operasyonlar boyunca medyanın sessizliği dikkat çekiciydi.³ Çözüm süreci devam ederken Nevroz meydanından canlı yayınlar yapan, manşetlerden PKK lideri Abdullah Öcalan'ın mektuplarını yayımlayan medya, içinde "barış" ifadesi geçen cümlelerden, açıklamalardan bile kaçınıyordu.

Ancak 15 Temmuz 2016'daki darbe girişimine uzanan bu yıllara gelmeden önce bazı tarihleri akılda tutmakta fayda var.

- 12 Eylül 2010 referandumu: Türkiye'de vesayet altında olduğu söylenen yargının yapısı, bu tarihteki anayasa referandumu ile bütünüyle değişti. Ancak eskisinden çok daha bağımlı bir yargı yapısı ortaya çıktı. Görece özerk kararlar verebilen yargı, artık AKP-cemaat ittifakının en önemli gücüydü.
- 2013 Gezi direnişi: İstanbul Gezi Parkı'ndaki ağaçların kesilmesine karşı başlayan direniş, hükümetin baskıcı politikalarına karşı protesto eylemlerine dönüştü. Hükümet, Gezi direnişi boyunca medyaya olayları yansıtmaması için büyük baskı uyguladı. Medya organları, en sert müdahalelerin yapıldığı dönemde penguen belgeseli yayınlamaları nedeniyle, "penguen medyası" olarak anılmaya başlandı.
- 17-25 Aralık 2013 operasyonları: AKP-cemaat ittifakının, iktidar hesaplaşmaları sonucunda bozulması ve cemaat güdümündeki özel yetkili mahkemelerin AKP'yi hedef alan yolsuzluk operasyonları yapmasıyla cemaatin tasfiye süreci başladı. Cemaat şirketlerine operasyonlar yapıldı, medya organlarına el konulmaya başlandı.
- 7 Haziran 2015 seçimi: Genel seçimde HDP yüzde 10 olan seçim barajını ilk kez geçince, AKP, tek başına iktidar olmaya yetecek oranda oy alamadı. Seçimden iki gün önce HDP'nin Diyarbakır mitingine bombalı saldırı düzenlendi. Seçimden sonra ise Suruç'ta IŞİD canlı bomba saldırısı gerçekleştirdi. Ardından Ceylanpınar'da iki polisin öldürülmesi üzerine AKP çözüm sürecini sonlandırdı. Yeni hükümet kurulamayınca 2 Kasım'da yenileme seçimi yapıldı. Seçimden kısa süre önce Ankara'daki barış mitingine yine IŞİD canlı bomba saldırısı düzenledi. AKP, seçimden tek başına iktidar olarak çıktı.
- 15 Temmuz 2016: Fetullah Gülen cemaatine bağlı askerler darbe girişiminde bulundu. AKP, darbenin bastırılmasından kısa süre sonra olağanüstü hal ilan etti.

Neydi, Ne Oldu?

Hükümet, 2002'den bu yana kendi medyasını kurmaya özel önem verdi. Var olan hükümet yanlısı gazete ve televizyonlara, devlete geçen televizyon ve gazetelerin hükümete yakın isimlere devriyle yenileri eklendi. Ancak hala Doğan grubu medyasının etkililiğine ulaşamamıştı. Bu da grubun üzerindeki baskıyı arttırdı. Doğan grubuna yönelik baskının sonucunda ilk olarak 2011'de Milliyet Gazetesi, Demirören Grubu'na satıldı. ⁴

2018'de ise Doğan Grubu, Hürriyet, Kanal D, CNN Türk, Posta'nın da aralarında bulunduğu tüm televizyon ve gazetelerini Demirören grubuna satarak medyadan bütünüyle çekildi. ⁵ Hükümet artık yaygın medyanın neredeyse bütünü kontrol ediyordu. Geriye Cumhuriyet, Sözcü gibi birkaç gazeteyle, Halk TV, Fox TV gibi birkaç televizyon kanalı kaldı. İnternet yayınlarında ise patlama yaşandı.

AKP'nin medyayı kontrol altında tutmak için izlediği tek yöntem sahip olmak değildi. İktidara göre gazeteciler rahat durmuyordu!

Gazetelerin, özellikle de yerel medyanın ayakta kalabilmesini sağlayan, en önemli kurumların başında gelen Basın İlan Kurumu, 2013'te koyduğu bir dizi kuralla yerel gazeteleri birleşmeye zorladı. Türkiye genelinde 292 olan yerel gazete sayısı 2019'a gelindiğinde birleşmeler sonrasında 112'ye düştü. Kamu ilanlarını gazetelerin tirajları ve belirlediği standartlar doğrultusunda dağıtan kurumun tavrı, özellikle hükümete yerel muhalif basını nefes alamaz hale getirdi. Birçok medya organı kapandı.⁶

Basın İlan Kurumu, iktidara yakın medyayı güçlendirme, karşı olanı zayıflatma olarak özetlenebilecek tutumunu sadece yerelde uygulamakla kalmadı. Objektif olması gereken ilan tercihlerini bir biçimde üretilen formüllerle iktidara yakın medyaya yönelik kullandı.

Hükümet yanlısı yayın yapan gazetelere 2020'de yaklaşık yüzde 78'lik oranla BİK'ten 141 milyon 932 bin TL'nin üzerinde kamu kaynağı verildi. Sözcü ve Cumhuriyet'in arasında bulunduğu 9 muhalif gazete ise resmi ilanların ancak yüzde 22'sini alabildi. Buna karşılıklı gazetelere verilen ilan kesme cezaları 2020'de yüzde 150 artış gösterdi. Ulusal gazetelere verilen cezaların yüzde 97'si muhalif çizgideki BirGün, Cumhuriyet, Evrensel, Korkusuz ve Sözcü'ye kesildi. Sadece Evrensel gazetesine Ocak 2021 itibariyle 103 ilan kesme cezası verildi.⁷

90'lı yıllarda Türkiye'de özellikle kartel medyasının dağıtım tekeli de elinde bulundurması çok eleştiriliyordu. Buna karşılıklı farklı grupların farklı dağıtım şirketlerinin bulunması alternatif medyaya bir şirketten olmazsa diğerinden dağıtım ağına dahil olabilme olanağı tanıyordu. Ancak AKP döneminde bu şirketler kapandı ve Doğan Grubu'na ait olan Yaysat'ın da Demirören Grubu'na geçmesiyle bir dağıtım tekeli oluştu. Farklı çizgideki birçok yayın organı ya Yaysat'ın dağıtım yapmayı kabul etmemesi ya da fahiş fiyatlar nedeniyle dağıtım yapamadı.⁸

Türkiye'de uzun yıllardır devam eden sarı basın kartı tartışması özellikle 15 Temmuz darbe girişiminden sonra bambaşka bir hal aldı. 12 Eylül'den bu yana Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü, 212 sayılı yasaya göre sigortalı olarak çalışan gazetecilere belli bir süreyle doldurması durumunda, siyasi görüşüne bakmaksızın sarı

basın kartı veriyordu. Özellikle AKP iktidarının ikinci yarısından itibaren, bu nedenle, akreditasyon uygulamaları başladı. Başbakanlık ve bakanlıklar, sarı basın kartı sahibi olsa bile sadece akredite muhabirlerin programları izlemesine izin verdi. Genelkurmay Başkanlığı, zaten 90'ların başından bu yana bu uygulamayı sürdürüyordu. Erdoğan'ın cumhurbaşkanı seçilmesinden sonra akreditasyon uygulamaları daha da sertleşti. Darbe girişiminden sonra OHAL kararnamesi ile Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü, yeni kurulan Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'na bağlandı ve yeni bir Basın Kartı Yönetmeliği yayımlandı. Bu kararname daha sonra yasalaştı. İletişim Başkanlığı, eskiden olduğu gibi bir Basın Kartı Komisyonu oluşturdu ama başvuruların tamamını komisyonun önüne göndermedi. Başkanlık, yönetmeliği gerekçe göstererek, yapılan basın kartı başvurularını, "incelemede" tuttu. Mahkeme yolunun açılmasını engellemek için, başvurular geri de çevrilmeden incelemede tutuldu. Bir yandan ise ismi sarı basın kartı olarak kalan ancak rengi turkuvaz olarak belirlenen kartı olmayanların sokakta gazetecilik yapması bile engellenmeye başlandı. İnternet medyasında çalışanlara 212'li yasaya göre sigortalı olma hakkı tanınmadığından buralarda çalışanlar da kart alamadı. Böylece kamuya ait programları, iktidarın muhalif olarak fişlediği medya mensupları izleyemedi. Polis de sokak olaylarında turkuvaz kartı olmayan gazetecilere yönelik gözaltı, uzaklaştırma gibi uygulamalara başladı.⁹

Danıştay, meslek örgütlerinin açtığı davada Basın Kartı Yönetmeliği'nin hükümlerinin yürütmesini durdurdu ancak İletişim Başkanlığı, daha ağır ve soyut hükümler içeren yeni yönetmelik hazırlayarak uygulamalarını sürdürmeye devam etti.

Basın kartı baskısı bununla da kalmadı. İki köylünün Van'da helikopterden itilerek, işkence görmesine yönelik olayı ortaya çıkartan dört gazeteci hakkında açılan davanın iddianamesinde, turkuvaz kartı olmayan bu kişilerin faaliyetinin gazetecilik sayılmayacağı iddiasında bulunuldu.¹⁰

Bir süre tutuklu yargılandıktan sonra tahliye edilen söz konusu gazeteciler Adnan Bilen, Cemil Uğur, Şehriban Abi, Nazan Sala ile tutuksuz yargılanan Zeynep Durgut'un "magazin ve spor haberleri gibi okunan haberleri yapmamaları" da iddianamede gazetecilik yapmadıklarının kanıtı olarak gösterildi.

İnternet, 15 Temmuz sonrası artık çalışacak mecra bulamayan gazetecilerin kurtuluşu haline geldi. Çok sayıda gazeteci kurdukları haber platformları aracılığıyla ya da bireysel olarak mesleklerini internet üzerinden sürdürmeye başladı. Ancak yapılan yasal düzenlemelerle, ayrıntılı inceleme yapılmaksızın, sulh ceza hakimi kararıyla internet haberlerine erişim yasağı getirilmesi uygulaması geliştirildi. Free Web Turkey'in raporuna göre Kasım 2019- Ekim 2020 arasında en az 1910 URL engellendi. Engellenen

haberlerin yüzde 42'sinin Cumhurbaşkanı Erdoğan, ailesi ve çevresi hakkında olduğu anlaşıldı. Bilgi Teknolojileri Kurumu da resen çok sayıda habere erişim engeli getirdi. ¹¹

Bilişim polisi de özellikle twitter üzerinden hükümete yönelik mesajları tarayarak çok sayıda soruşturma başlattı. 2020 verilerine göre sadece Cumhurbaşkanı'na hakaret suçlamasıyla

üç yılda 29 bin 89 kişi hakkında dava açıldı. Açılan davaların yüzde 34,4'ü mahkumiyet, yüzde 35,1'i hükmün açıklanmasının geri bırakılması ile sonuçlandı. Beraat edenlerin oranı 14,3'te kaldı. ¹²

15 Temmuz'un medya ile ilgili açık bilançosuna bakıldığında da rakamlar gazetecilerin koşullarını gösteriyor.

20 Temmuz 2016'da ilan edilen Olağanüstü Hal (OHAL) kapsamında toplam 32 KHK çıktı. 19 Temmuz 2018'de hükümet, iki yıl süren ve yedi defa uzatılan OHAL'i sonlandırdı. Olağanüstü hal uygulamasının ilk iki ayında, toplam 620 basın kartı ile 34 parlamento basın kartı ve bazı gazetecilerin pasaportları iptal edildi.

KHK'lerle toplam 204 medya kuruluşu; 6 haber ajansı, 70 gazete, 20 dergi, 41 radyo, 38 TV ve 29 yayınevi - dağıtım şirketi kapatılmıştı. Bu KHK'ler kapsamında kapatılan yayın kuruluşlarından 17 gazete, 4 radyo, 4 televizyon, toplamda 25 medya kuruluşu hakkındaki kapatma kararları iptal edildi. OHAL dönemi boyunca, toplam 179 medya kuruluşu (53 gazete, 34 TV, 37 radyo istasyonu ve 20 dergi, 6 haber ajansı ve 29 yayınevi) kapatıldı. ¹³

15 Temmuz'dan sonra, özellikle de OHAL döneminde cemaate ait medya organlarında çalışan çok sayıda gazeteci hakkında dava açıldı. Bunlardan bir bölümü darbeye aktif olarak katılmakla, darbeye katılanları saklamakla suçlandı. Bir bölümü ise sadece yaptıkları haberler nedeniyle yargılandı.

Operasyonlar cemaatle sınırlı kalmadı. Cumhuriyet Gazetesi'ne, MİT tırları haberi başta olmak üzere çeşitli haberleri gerekçe gösterilerek operasyon düzenlendi. 2016 yılındaki operasyon sonucunda aralarında Akın Atalay, Murat Sabuncu, Kadri Gürsel, Ahmet Şık'ın da bulunduğu gazeteciler tutuklandı. 19 kişinin hakkında dava açıldı. Nisan 2018'de açıklanan karara göre, 15 kişi hakkında toplam 81 yıl, 45 gün hapis cezası verildi, üç kişi beraat etti. Can Dündar ve İlhan Tanır'ın dosyaları ayrıldı. Gazeteciler Akın Atalay, Orhan Erinç, Kadri Gürsel, Güray Öz, Musa Kart, Aydın Engin, Hikmet Çetinkaya, Ahmet Şık, Kemal Güngör, Hakan Kara, Önder Çelik, Ahmet Kemal Aydoğdu, Emre İper, Bülent Utku mahkumiyet aldı ve adli kontrol uygulaması hükmedildi. 19 Şubat 2019 tarihinde, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 3. Ceza Dairesi (İstinaf), Cumhuriyet davasının kararını

onadı. Karar uyarınca beş yıla kadar hapis cezası almış olan Kadri Gürsel, Güray Öz, Musa Kart, Mustafa Kemal Güngör, Emre İper, Önder Çelik, Bülent Utku ve Hakan Kara'nın cezası kesinleşmiş oldu. 5 yılın altında hapis cezası alan gazetecilerden Musa Kart, Emre İper, Önder Çelik, Mustafa Kemal Güngör, Hakan Kara ve Güray Öz, 25 Nisan 2019'da yeniden cezaevine girdi. Bu gazeteciler Yargıtay'ın kararı bozmasıyla serbest kalabildi. Yargıtay, gazetecilerden sadece Ahmet Şık'a ceza verilmesini istedi.

KHK ile kapatılan Özgür Gündem gazetesine yönelik baskın sonucunda gazetenin 22 çalışanı 2016'da gözaltına aldı. Özgür Gündem'in eş yayın yönetmeni ve sorumlu yazı işleri müdürü tutuklandı. Dayanışma için gazetenin başlattığı "Nöbetçi Genel Yayın Yönetmenliği" kampanyasına katılan 56 gazeteciden 49'una soruşturma açıldı, 11'i takipsizlikle sonuçlandı. Açılan 38 davada gazetecilere toplam 188 ay 15 gün hapis ve 67 bin TL para cezası verildi. Hükümlülerden Murat Çelikkan 1 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı ve 68 gün cezaevinde kaldı. Gazeteci Ayşe Düzkan da 18 ay hapis cezasına çarptırıldı ve cezaevinde yattı.

AKP iktidarı boyunca cezaevindeki gazeteciler başlığı hep tartışma konusu oldu. Avrupa Konseyi'nin 2018 rakamlarına göre Türkiye'de 110 gazeteci cezaevinde bulunuyordu. AKP ise yıllardır tutuklu veya hükümlü gazeteci sayısının 100'ün altına düşmemesine rağmen bu suçlamayı, "gazetecilik nedeniyle tutuklanan yok" gerekçesiyle reddetti. Kimi zaman da cezaevindekilerin büyük bölümünün sarı basın kartı bulunmamasını gazeteci olmadıklarına kanıt olarak gösterdi.

Ancak gazeteciler hem tutuklanma riski altında çalışıyorlardı hem de haklarında 15 Temmuz'dan sonra iyice yoğunlaşan dava ve soruşturmalarla boğuşuyorlardı.

15 Temmuz sonrasında tutuklanan ve hakkında dava açılan Ahmet Altan ve Mehmet Altan davası örneklerden biriydi. Mehmet Altan hakkında Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi hak ihlali kararı vermesine rağmen, yerel mahkemeler bu kararları uygulamayı reddetti. Altan, ancak istinaf mahkemesinin, Anayasa Mahkemesi'nin yazılı açıklamaları sonrasında verdiği kararla, 4 ay fazladan hapis yatarak tahliye olabildi. Yargılandığı davada ağırlaştırılmış müebbet hapse mahkum edilen Altan için Yargıtay daha sonra beraatinin gerektiğine hükmetti. Ahmet Altan ise Mehmet Altan ile neredeyse aynı durumda olmasına rağmen tahliye edilmedi. AYM, dosyasını yıllarca bekletti ve sonra geri çevirdi. Ahmet Altan, ağırlaştırılmış müebbet hapse mahkum edildi. Yargıtay, cezasını 10 yıl 6 ay olarak belirledi. Yattığı süre göz önüne alınarak tahliye edilen Altan, savcılığın, cezasının artabileceği yönündeki itirazı üzerine yeniden tutuklandı. Bu tutukluluk süreci de yaklaşık 1,5 yıl sürdü.¹⁴

Soruşturma aşamasında aleyhinde örgüt üyesi olduğuna dair ifade veren 20 tanıktan 19'unun yargılama aşamasında, "işkence altında ifade verdik" demesine rağmen 8 yıl 9 ay hapse mahkum edilen ve cezası kesinleşen Nedim Türfent de yaptığı haberler nedeniyle 5 yıldır cezaevinde.¹⁵

Baskıların türü ve niteliği zaman zaman değişebiliyor. Ekonomi haberleriyle tanınan Çiğdem Toker, kaleme aldığı usulsüz ihalelere yönelik yazıları nedeniyle 1,5 milyon lirayı bulan tazminat davaları ile karşı karşıya kaldı. Bu davalar halen istinaf mahkemesinde sürüyor.

Bütün dünyada gazetecilerin haberleştirdiği Paradise Papers ile ilgili hazırladığı yazı dizisi nedeniyle hakkında dava açılan gazeteci Pelin Ülker, bu belgeler nedeniyle dünya genelinde yargılanan ilk gazeteci oldu. Dava zamanaşımından düştü. Ülker hakkında farklı haberleri nedeniyle çok sayıda suç duyurusu ve soruşturma da bulunuyor.

2017'de, Anayasa Mahkemesi'nin emsal niteliğindeki farklı bir kararında yaptığı, "suç oluşturmaz" yorumuna rağmen PKK yöneticisi ile gerçekleştirdiği söyleşi ve yazıları nedeniyle gözaltına alınan gazeteci Deniz Yücel, iki yıla yakın bir süre tutuklu olarak hakkında iddianame hazırlanmasını bekledi. Yücel, hakkında 4 yıldan 18 yıla kadar hapis istemiyle açılan davada, Almanya'nın Türkiye ile yürüttüğü yoğun müzakere sonucunda tahliye edildi ve Almanya'ya gitti.¹⁶ Yücel, Türkiye'den ayrıldıktan sonra sonra hapse mahkum edildi ve hakkında yeni davalar da açıldı.

Daha önce ismi Meclis'te yapılan basın toplantılarında açıkça söylenmesine rağmen yurtdışı operasyonda hayatını kaybeden bir MİT mensubunun cenazesini ve açık kimliğini deşifre ettikleri gerekçesiyle Yeni Yaşam Gazetesi Mehmet Ferhat Çelik ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Aydın Keser, Odatv'den Sorumlu Haber Müdürü Barış Terkoğlu, Genel Yayın Yönetmeni Barış Pehlivan ve muhabir Hülya Kılınç ile Yeniçağ Gazetesi yazarı Murat Ağirel tutuklandı. Gazeteciler ilk duruşmada tahliye edildi.

Basın kartı, akreditasyon, Basın İlan Kurumu, haberlerin erişime engellenmesi, sosyal medya denetimi, ceza ve tazminat davaları, soruşturmalar...

15 Temmuz'un çok öncesinde başlayan medyaya bütünüyle hakim olma arzusunun 15 Temmuz sonrasında kullanılan türlü enstrümanları.

Bunlardan bir bölümü, yaşananlara rağmen susmayan gazetecileri denetim altına almak için, bir bölümü susmayan medyayı etkisiz kılmaz için, bir bölümü daha az insana haberlerin ulaşması için, bir bölümü politik husumet nedeniyle kullanılıyor.

Halen yeni bir sosyal medya düzenlemesi ve internet sitelerinin denetimine yönelik yeni bir düzenleme hazırlığı sürüyor. İnternette yayın yapan platformların RTÜK lisansına tabi tutulması da yeterli gelmediğinden daha ileri adımlar atılması tasarlanıyor.

Ancak gazeteciler bir yolunu hep buldu. En karanlık görünen zamanlarda bile habercilik yapmayı sürdürdüler.

12 Eylül'den itibaren başlayan çöküş artık son aşamasında. Eski medya olarak bildiğimiz ne varsa, neredeyse bütünüyle geride kalmış durumda. En büyük umut, gazetecilerin artık bağımsız çalışmayı öğrenmiş olması ve bir araya gelerek yeni mecralar oluşturabilme güçleri. Bunun kurumsallaşması halinde AKP ya da bir başka iktidarın medyayı yönetme arzusu da karşılık bulamayacak. Gazeteciler, sadece gazetecilik yapmaya devam edebilecekler.